

Wywyższenie Jezusa Chrystusa

Wprowadzenie do Apokalipsy św. Jana

James B. Jordan

Tytuł oryginału: *The Vindication of Jesus Christ. A Brief Reader's Guide to Revelation*

Wydano za zgodą autora

Tłumaczenie: Bogumił Jarmulak

Korekta: Katarzyna Biegluk

Więcej publikacji Jamesa B. Jordana dostępne jest na stronie:
www.biblicalhorizons.com

Ewangeliczny Zbór Reformowany w Poznaniu
Os. Nadwarciańskie 3
62-035 Trzykolne Młyny
reformowanypoznan.org

ISBN 978-83-931976-1-3

Spis treści

1. Czego dotyczy Apokalipsa?	5
2. Autor Apokalipsy	11
3. Język Apokalipsy	13
4. Adresaci Apokalipsy	17
5. Struktura literacka Apokalipsy.....	19
6. Główne symbole w Apokalipsie.....	23
7. Jezus – miara doskonała (1,9-20)	25
8. Przystrogi dla siedmiu kościołów (2-3).....	27
9. Wniebowstąpienie Jezusa (4-5).....	29
10. Inauguracja Królestwa (6,1-8,5).....	31
11. Trąby (8,6-11,18)	37
12. Wydarzenia okresu Trąb (11,19-15,4)	41
13. Czasze Sądu Ostatecznego (15,5-16,21)	51
14. Sąd nad Babilonem (17-18)	55
15. Bitwa pod Har-Magedon (19)	61
16. Milenium (20)	63
17. Nowa Jerozolima (21,1-22,5).....	67
18. Końcowe napomnienia (22,6-21)	71

1. Czego dotyczy Apokalipsa?

Choć lektura Apokalipsy (Objawienia) św. Jana ma być źródłem błogosławieństwa (1,3), często prowadzi jednak do zamieszania i dezorientacji. Każdy, kto czyta o zwycięstwach Boga nad Jego wrogami oraz o wywyższeniu świętych męczenników, czuje wielkie uniesienie. Jednak kiedy przychodzi do interpretacji szczegółów – cóż, kto to może wiedzieć?

Tekst Apokalipsy można odnieść do różnych epok i sytuacji w historii Kościoła. Z tego względu pojawiło się wiele interpretacji tej księgi. Oczywiście, interpretacje te wzajemnie się wykluczają, co prowadzi do tego, że wielu czytelników dochodzi do wniosku, iż Apokalipsa stanowi jedną wielką zagadkę spowitą w mroki tajemnicy, przez co wszelkie próby zrozumienia jej są stratą czasu.

Niekoniecznie mają w tym rację. Uważam, że sama księga dostarcza wyraźnych informacji na temat tego, kiedy powstała oraz jakich wydarzeń bezpośrednio dotyczy. Kiedy to zrozumiemy, wtedy łatwiej odkrywamy znaczenie poszczególnych zapowiedzi w niej zawartych, a także to, w jaki sposób jej przesłanie można odnieść do każdego pokolenia.

Kluczem do Apokalipsy jest fakt, że mówi ona o aniołach przynoszących sąd ostateczny nad stworzeniem. To z kolei pozwala wnioskować, że stworzeniem, o którym mowa, jest

Pierwsze, czyli Stare Stworzenie, co znaczy, że księga powstała przed zniszczeniem Świątyni i Jerozolimy w roku 70 po Chrystusie.

Słowo „anioł” w Biblii oznacza „posłańca” i często odnosi się do ludzi. Na przykład, w drugim i trzecim rozdziale Apokalipsy „aniołami” kościołów są ich pasterze, którzy przekazują wiernym posłannictwo Boże. Jednak w pozostałych rozdziałach księgi posłańcami są duchy anielskie.

Biblia stwierdza, że Stare Stworzenie znajdowało się pod nadzorem aniołów, podczas gdy Nowe Stworzenie znajduje się pod nadzorem odkupionej ludzkości. Nie będę tutaj wyliczał wszystkich tekstów mówiących o tym. Warto jednak zwrócić uwagę na 1. List do Koryntian 6,3, gdzie czytamy, że pod koniec Nowego Stworzenia to odkupiona ludzkość ma sędzić aniołów, a nie vice-versa. Na temat Starego Stworzenia wiele mówią takie fragmenty jak: List do Hebrajczyków 2,2 oraz Dzieje Apostolskie 7,53, a ponadto List do Galacjan 3,19 i 4,1-7. Pokazują one, że w Starym Stworzeniu ludzkość była w wieku dziecięcym, a aniołowie byli jej wychowawcami. Pierwotnie najważniejszym z nich był Lucyfer, który jednak odrzucił swoje powołanie w Ogrodzie Eden. Na scenie historii pojawił się więc Anioł Pański, czyli Syn Boży, aby poprowadzić ludzkość ku dojrzałości. Można więc powiedzieć, że zanim Jezus stał się Drugim Adamem, najpierw został Drugim Lucyferem. Wielokrotnie Stary Testament opisuje, jak Anioł Pański wraz z zastępami anielskimi nadzoruje i sędzi rasę ludzką. Teraz jednak człowiek Jezus Chrystus wstąpił na Tron Niebieski, aby sędzić aniołów. W Nim także odrodzona ludzkość zasiada na tronach ponad resztą stworzenia.

W kontekście dyskusji nad datą powstania Apokalipsy oraz jej przesłaniem jest to bardzo ważna obserwacja – skoro w księdze tej to aniołowie dokonują sądu nad stworzeniem, to musi to stworzenie być poddane ich sądowi. Nie może więc być to Nowe Stworzenie, lecz Stare.

Początkiem Nowego Stworzenia było zesłanie Ducha Świętego, czyli Pięćdziesiątnica, kiedy Jezus po wniebowstąpieniu i zajęciu miejsca na Tronie posłał Ducha, którego zadaniem było uzdolnienie wiernych do czynienia uczniami wszystkich narodów i w tym sensie – do władania nad światem. Nie oznaczało to jednak automatycznego końca Starego Stworzenia, ponieważ Bóg postanowił dać Żydom oraz pobożnym poganom pewien czas na przejście od Starego do Nowego Stworzenia. Zgodnie z tym, co czytamy w Ewangelii św. Mateusza 23,34-38, wszystkie grzechy i przestępstwa Starego Stworzenia miały zostać podsumowane i osądzone wraz ze zniszczeniem Jerozolimy, co dokonało się w roku 70 po Chrystusie, czyli 40 lat po Pięćdziesiątnicy.

Bóg nie mógł po prostu osądzić Starego Stworzenia tylko za odrzucenie Jezusa. Prawo Boże wymaga, by osąd oparty był na co najmniej dwóch świadkach. Drugim świadkiem był Duch Święty. Jezus stwierdził, że bluźnierstwo przeciwko Niemu będzie wybaczone, jednak bluźnierstwo przeciwko Duchowi Świętemu, czyli odrzucenie Ducha, nie będzie przebaczone (Łk 12,10; Dz 7,51; 28,25-27). Wielu Żydów i pobożnych pogan nawróciło się po zstąpieniu Ducha Świętego, jednak ci, którzy odrzucili również świadectwo Ducha, poddani zostali sądowi (1Tes 2,14-16).

W tym czasie przejściowym, kiedy Stare Stworzenie nakładało się na Nowe, Izaak i Izmael żyli razem w Domu Boga.

Nadchodził jednak czas, kiedy Izmael miał zostać wyrzucony (Gal 4,21-31).

Powyższe rozważania pozwalają stwierdzić, że wydarzenia opisane w Apokalipsie nakładają się na wydarzenia opisane w Dziejach Apostolskich i Listach Nowego Testamentu, choć Apokalipsa skupia się na końcówce tego okresu. To z kolei znaczy, że powinniśmy interpretować Apokalipsę w kontekście pozostałych pism Nowego Testamentu i nie tracić czasu na spekulacje o późniejszych wydarzeniach. Ponadto, powiązanie Apokalipsy z Dziejami i Listami zdecydowanie ułatwia odczytanie symboli pojawiających się w ostatniej księdze Pisma Świętego.

Ostateczne zniszczenie Starego Stworzenia stanowiło publiczną rehabilitację i wywyższenie Jezusa Chrystusa. Jezus, będąc na Ziemi, wielokrotnie zapowiadał sąd nad odstępczymi Żydami oraz zniszczenie Starego Świata. Dużo rzadziej zapowiadał własne zmartwychwstanie. Zmartwychwstanie było bowiem tym, co można nazwać Jego prywatną rehabilitacją i wywyższeniem, nie było bowiem publicznym wydarzeniem, a po zmartwychwstaniu Jezus ukazał się tylko nielicznym uczniom. Jego publicznym wywyższeniem było zniszczenie wrogiego miasta, czyli Jerozolimy. Spełnienie proroctw Jezusa potwierdziło Go w roli prawdziwego Proroka – ostatniego i największego spośród wszystkich proroków. Było znakiem tego, że rzeczywiście wstąpił do Nieba i został Królem królów i Panem panów. Z tego względu zniszczenie Starego Stworzenia ma ogromne znaczenie dla teologii biblijnej. Nie było jakimś mało znaczącym dodatkiem do dziejów Jezusa Chrystusa, lecz publicznym wywyższeniem Syna przez Ojca. Kto nie docenia znaczenia zniszczenia Jerozolimy, ten nie potrafi wyjaśnić, dlaczego Ewangelie tak

wiele mówią o tym wydarzeniu, i nie jest w stanie zrozumieć, o czym – w pierwszej kolejności – opowiada Apokalipsa. Apokalipsę możemy więc jak najstuszniej nazwać „Wywyższeniem Jezusa Chrystusa”. (N.T. Wright należy do tych teologów, którzy stoją na podobnym stanowisku, o czym świadczy tytuł jednego z jego głównych dzieł: *Jezus i zwycięstwo Boga*. Choć Wright nie zajmuje się w nim bezpośrednio Apokalipsą, to jednak wielokrotnie zwraca uwagę na to, jak często autorzy Ewangelii podejmują kwestię zniszczenia Jerozolimy, które, będąc spełnieniem zapowiedzi Jezusa, wykazało słuszność Jego pozostałych twierdzeń i roszczeń.)

Wielu chrześcijan nie zgadza się z tezą, że Apokalipsa opisuje czasy między Pięćdziesiątnicą a zniszczeniem Starego Stworzenia w roku 70 po Chrystusie, ponieważ uważają, że czyni ona Apokalipsę mało przydatną lub nieistotną dla współczesnych. Wcale jednak tak nie jest, ponieważ czterdziestolecie między Pięćdziesiątnicą a rokiem AD 70 stanowi pewien typ lub model dla historii Kościoła, począwszy od zesłania Ducha Świętego aż do Drugiego Przyjścia. Ponieważ treść Apokalipsy jest ściśle powiązana z pozostałymi księgami Nowego Testamentu, dlatego możemy właściwie ją zinterpretować i wyraźniej dostrzec implikacje tej księgi dla naszych czasów. Gdyby było inaczej i Apokalipsa nie była powiązana z resztą Nowego Testamentu, wtedy jej interpretacja byłaby o wiele bardziej podatna na luźne spekulacje. Tak jednak nie jest i dlatego uzasadnione jest twierdzenie, że współczesnym odpowiednikiem aniołów grzmiących na Trąbach są kaznodzieje i ewangeliści, a Bestie i zwodziciele wciąż są aktywni zarówno w Kościele, jak i poza nim.

2. Autor Apokalipsy

Teologowie dyskutują nad kwestią, czy autorem Apokalipsy jest Jan, syn Zebedeusza, czy też jakiś inny Jan. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że choć Jan spisał Apokalipsę, to jednak autorem księgi jest Jezus Chrystus (1,1).

Biblia dotarła do nas na trzy sposoby. Po pierwsze, niektóre jej części zostały wprost podyktowane przez Boga lub Anioła Pańskiego i spisane przez wybranych ludzi. W ten sposób powstała znaczna część Księgi Wyjścia i Liczb, niemal cała Księga Kapłańska oraz księgi prorockie. Po drugie, niektóre jej części zostały napisane przez ludzi natchnionych przez Ducha Świętego, na przykład: Księga Rodzaju, Sędziów, Psalmi Dawida i Asafa. Po trzecie, niektóre części Pisma są opisami wizji proroczych, np. Księga Ezechiela 40-48, Księga Zachariasza 1-6 oraz Apokalipsa. Oczywiście, drugi i trzeci rozdział Apokalipsy zostały podyktowane Janowi przez Jezusa.

Nie musimy zatem oczekiwać, że w Apokalipsie odnajdziemy ten sam styl co w Ewangelii i Listach Jana. Niewątpliwie Apokalipsa wyszła spod pióra Jana, syna Zebedeusza, jednak nie nosi znamion jego stylu. Nie ma więc potrzeby poszukiwania jakiegoś innego Jana, który pisał w odmiennym stylu.

3. Język Apokalipsy

Ja piszę w języku angielskim. Apokalipsa została napisana w języku symbolicznym („A On wysławszy swojego anioła, oznajmił przez niego za pomocą znaków słudze swojemu Janowi”, Apk 1,1). Język symboliczny jest językiem podobnie jak angielski lub rosyjski. Fakt, że Apokalipsa została w nim napisana, sprawia, iż osoby nieznające Biblii na wskroś mają problem z jej zrozumieniem.

Jeśli chcesz nauczyć się rosyjskiego, wpierw musisz poznać alfabet rosyjski. Następnie poznajesz różne słowa w nim zapisane. Po jakimś czasie jesteś w stanie odczytać i zrozumieć proste zdania. Po dłuższym czasie będziesz płynnie czytać po rosyjsku. W końcu zaczniesz śnić w tym języku i dopiero wtedy tak naprawdę go poznasz.

To samo można powiedzieć o języku symbolicznym. Jego naukę należy rozpocząć od pierwszego rozdziału Księgi Rodzaju zawierającego opis stworzenia świata oraz dostarczającego podstawowe kategorie, na których opiera się język symboliczny. Pojawia się on w całej Biblii, lecz pełni szczególną rolę w takich fragmentach jak: druga połowa Księgi Wyjścia, Księga Kapłańska, spora część 1. Księgi Kronik, Pieśni nad Pieśniami, Księgi Ezechiela, Daniela i Zachariasza.

Na wstępie musimy poznać podstawowe „słowa”: „ołtarz”, „świątynia”, „świecznik”, „nieczysty”, „krew”, „naczynie gliniane”, „byk”, „owca”, „kozioł”, „gołębica” itd. Następnie poznajemy, w jaki sposób „słowa” te układają się w „zdania”, czyli na przykład rytuały składania ofiar opisane w Księdze Kapłańskiej lub rozłożenie sprzętów w Namiocie Spotkania. Później dowiadujemy się, jak te „zdania” tworzą całe „akapity” i „eseje”, na przykład w Księdze Kapłańskiej 10-16 lub w Księdze Ezechiela 40-48. W końcu jesteśmy tak obyci z językiem symbolicznym, że możemy swobodnie poruszać się w nim.

Można więc powiedzieć, że Biblia jest – między innymi – podręcznikiem do nauki języka symbolicznego. Jezus w Apokalipsie zakłada, że znamy ten język, że dokładnie zapoznaliśmy się z nim w Księdze Kapłańskiej i Ezechiela. Wiemy, jakie zwierzęta składano na jakie ofiary. Znamy porządek rytuałów ofiarniczych. Potrafimy opisać Świątynię Salomona i wyjaśnić znaczenie jej elementów.

Dzięki temu ktoś taki jak ja może spędzić pięć lat, wykładając Apokalipsę, publikując kwartalnik jej poświęcony, wiedząc jednocześnie, że kryje ona głębinę, których nawet jeszcze nie zacząłem penetrować. Ponieważ Apokalipsę napisano w języku symbolicznym i ponieważ współcześni chrześcijanie nie znają go, dlatego potrzeba wiele pracy, by zacząć pojmować jej bogactwo i głębię.

Wiele lat temu poświęciłem sporo czasu na poznanie języka symbolicznego Biblii, czego owocem jest między innymi praca pod tytułem *Through New Eyes (Nowymi oczami)*. To zdecydowanie pomogło mi w zrozumieniu Apokalipsy. Nie

jestem jednak tak naiwny, by twierdzić, że znam ją od podszewki, jednak w niniejszym opracowaniu chciałbym podzielić się owocami wielu lat badań.

Oczywiście, w tak krótkiej formie mogę przedstawić jedynie zarys Apokalipsy. W wielu miejscach nie będę w stanie zaprezentować dokładnej argumentacji na poparcie moich tez. Jest to jedynie krótkie wprowadzenie. Zainteresowanym polecam serię moich wykładów na temat Apokalipsy dostępnych na nagraniach.

4. Adresaci Apokalipsy

Apokalipsa nie została zaadresowana do Żydów lub pogan, lecz do kościołów (1,4). Innymi słowy, napisano ją dla tych, którzy żyją w Nowym Stworzeniu. W szczególności adresatami jej jest siedem kościołów Azji Mniejszej leżącej między Rzymem a Jerozolimą, a więc narażonych zarówno na ataki rzymskich prześladowców, jak i tak zwanych judaizujących chrześcijan (chodzi głównie o żydowskich chrześcijan, którzy uważali, że nawróceni poganie muszą poddać się Prawu nadanemu przez aniołów; kwestia ta jest głównym tematem Listu do Galacjan) i odstępczych Żydów (apostoł Paweł nazywa obie grupy wspólnym mianem „Obrzezania” i takiego miana będę używać w niniejszym opracowaniu).

Każdy z siedmiu kościołów funkcjonował w mieście i stanowił tym samym analogię z jednej strony do Świątyni w Jerozolimie, a z drugiej strony do Jerozolimy-Nierządnicy (Obrzezania) w większym „mieście”, czyli w Imperium Rzymskim (tzw. *oikumene*, czyli wspólnocie). Jezus dyktuje Janowi list do każdego z tych kościołów, chwalcąc je za ich dobre uczynki oraz grożąc sądem za ich grzechy. Następnie prezentuje lekcję pogładową, czyli ósmy list opisujący sąd nad Obrzezaniem i nad Rzymem. List ósmy (Księga z Siedmioma Pieczęciami) jest więc lekcją pogładową dla siedmiu kościołów Nowego Stworzenia, a przez to jest również lekcją pogładową dla nas.

Apokalipsa nie opisuje wojny między Żydami a Rzymem, której skutkiem było zniszczenie Świątyni Jerozolimskiej. Traktuje raczej o ewangelizacji, wierności, męczeństwie oraz wywyższeniu świętych, którzy do końca wytrwali w wierze. Została zaadresowana do kościołów, ponieważ Kościół stanowi jądro każdej kultury, w której istnieje, i to niezależnie od tego, czy jest świadomy tej roli, czy nie, ani od tego, czy dana kultura gotowa jest to przyznać. Sąd stanowi pierwszy krok ku odnowie i błogosławieństwu i dlatego rozpoczyna się od Domu Bożego. Kiedy lud Boży pozostaje wierny swemu Panu, wtedy Bóg udziela mu pokoju, nawracając jego wrogów albo niszcząc ich.

W Dziejach Apostolskich wrogami ludu Bożego są odstępczy Żydzi oraz judaizujący chrześcijanie. Jedni i drudzy tworzą w Apokalipsie jedną grupę, którą nazwaliśmy Obrzezaniem. Jezus nazywa ich fałszywymi apostołami, Balaamitami, Nikolaitami, Synagogą Szatana oraz Babilonem-Wielką Nierządnicą. W Dziejach Apostolskich Rzym zwykle staje w obronie Kościoła. Apokalipsa przewiduje jednak, że w nieodległej przyszłości także Rzym, czyli Bestia, zwróci się przeciwko Kościołowi. Apokalipsa zatem zapowiada, co wydarzy się między czasami opisanymi w Dziejach Apostolskich a końcem Starego Stworzenia.

5. Struktura literacka Apokalipsy

Język symboliczny służy do wyrażenia tego, co trudno uchwycić przy pomocy języka dyskursywnego. Symbol może wskazywać na wiele rzeczy naraz. Na przykład, Przybytek i Świątynia symbolizują jednocześnie kosmos, Dom Boży, wspólnotę społeczno-polityczną, pojedynczego człowieka oraz Mesjasza – doskonałego człowieka. Analogicznie ołtarz symbolizuje jednocześnie Świętą Górę, cały lud Boży, pojedynczego człowieka oraz Jezusa.

W podobny sposób narracje symboliczne są wielopoziomowe. Pomyślmy o Apokalipsie jak o polifonicznej kompozycji muzycznej, w której w doskonałej harmonii i współbrzmieniu występuje wiele melodii. Na przykład, struktura Apokalipsy podąża za porządkiem świąt opisanym w Księdze Kapłańskiej 23, który z kolei oparty jest na siedmiu dniach stworzenia:

1. Szabat – Światłość (Dzień Pański) – Apokalipsa 1;
2. Pascha – Ustanowienie sklepienia – Apokalipsa 2-3;
3. Pierwociny – Rośliny – Apokalipsa 4-5;
4. Pięćdziesiątnica – Światła – Księga, Apokalipsa 6-7;
5. Trąby – Przywołanie tłumów przed oblicze Boga – Apokalipsa 8-15;
6. Czasze – Człowiek – Dzień Prześlągania, Apokalipsa 16-19;

7. Święto Namiotów – Wielki Szabat – Apokalipsa 20-22.

Potrzeba bardzo dużo czasu na zbadanie Apokalipsy w świetle powyższej symboliki, dlatego użyjemy innego schematu:

1. Preludium do siedmiu kościołów, rozdz. 1;
2. Siedem kościołów, rozdz. 2-3;
3. Preludium do Zapieczętowanej Księgi, rozdz. 4-5;
4. Zapieczętowana Księga, rozdz. 6-7;
5. Trąby, rozdz. 8-12;
6. Postludium dla Trąb, rozdz. 13-15;
7. Czasze, rozdz. 16;
8. Postludium dla Czasz, rozdz. 17-22.

Powyższa struktura jest chiazmem, co znaczy, że poszczególne punkty układają się symetrycznie, począwszy od wywyższonego Jezusa aż do wywyższonej Oblubienicy:

1. Zstąpienie Jezusa do Jana na Ziemię;
2. Siedem kościołów;
3. Jezus wstępuje do Nieba;
4. Siedem Pieczęci;
5. Siedem Trąb;
6. Kościół wstępuje do Nieba, rozdz. 12-15;
7. Siedem Czasz;
8. Kościół zstępuje na Ziemię, rozdz. 21.

Możliwe jest również dokładniejsze rozpisanie Apokalipsy w formie chiazmu:

- A. Jan i Jezus, 1;
- B. Kościoły, 2-3;
- C. Tron(y) w Niebie, 4-5;
- D. Konie, 6,1-8 (pierwsze cztery Pieczęcie);
- E. Święci pod ołtarzem, 6,9-11 (piąta Pieczęć);
- F. Początek sądu, 6,12-17 (szósta Pieczęć);
- G. Zapieczętowanie świętych na Ziemi, 7;
- H. Siedem Trąb, 8,1-2;
- I. Początek epoki Pięćdziesiątnicy, 8,3-5;
- J. Rośliny, 8,7;
- K. Paganie, 8,8-9;
- L. Napój, 8,10-11;
- M. Niebo, 8,11-12;
- N. Armia Kłamstwa, 9,1-11;
- O. Armia Świętych, 9,12-11,6;
- P. Rzeź, 11,7-13;
- Q. Smok, 12;
- Q'. Bestia Morska, 13,1-10;
- P'. Rzeź, 13,15;
- O'. Armia Świętych, 14,1-3;
- N'. Armia tych, którzy nie kłamią, 14,4-5;
- M'. Niebo, 14,6-7;
- L'. Napój, 14,8;
- K'. Paganie, 14,9-13;
- J'. Rośliny, 14,14-16;
- I'. Koniec epoki Pięćdziesiątnicy, 14,18;
- H'. Siedem Czasz, 15,1;
- G'. Święci w Niebie, 15,2-4;
- F'. Powrót sądu, 15,5-18,24;
- E'. Święci w Niebie, 19,1-10;
- D'. Konie, 19,11-21;
- C'. Tron(y) w Niebie, 20;
- B'. Kościół, 21,1-22,5;
- A'. Jan i Jezus, 22,6-21.

Apokalipsę można czytać według każdego z powyższych schematów. Jak wkrótce zobaczymy, księgę można rozpisać na jeszcze inne sposoby. Zachęcam do jej kilkukrotnej lektury, zwracając uwagę na każdy z nich, by w ten sposób pełniej zrozumieć jej strukturę i rozwój opisanych wypadków.

6. Główne symbole w Apokalipsie

Przed lekturą Apokalipsy warto wyjaśnić podstawowe symbole biblijne często pojawiające się w tej księdze, przez co unikniemy późniejszych nieporozumień.

Ziemia. Słowo „ziemia” często lepiej jest tłumaczyć jako „kraj”, ponieważ zwykle oznacza ludzi związanych z Ziemią Obiecaną, czyli Obrzezanie. Po zniszczeniu Obrzezania „ziemia” oznacza całą ludzkość (rozd. 21-22).

Morze. Jeśli ziemia (kraj) oznacza Obrzezanie, to morze oznacza świat pogan (pozostałych narodów). Ta symbolika opiera się na Księdze Rodzaju 2, gdzie kraje poza granicami Edenu nawadniane są przez rzeki wypływające z Edenu. Pojawia się ona w takich fragmentach jak: Księga Jonasza; 2. Samuela 22,4-5; Psalm 65,8-9; Izajasz 5,30; 17,12-13; 57,20; Jeremiasz 6,23; Ezechiel 27,25-36; Daniel 7,2-3.

Ludzie. Kiedy Apokalipsa mówi o ludziach, ma na myśli Obrzezanie. W odniesieniu do pogan używa czterech innych określeń: języki, plemiona, narody i ludy, lub podobnych. Choć należy pamiętać, że w ostatnich dwóch rozdziałach „ludzie” to ogólnie cała ludzkość. Wspomniane cztery określenia odpowiadają czterem rodzajom cywilizacji:

1. Języki – epoka patriarchów po pomieszaniu języków pod Wieżą Babel;

2. Plemiona – epoka mojżeszowa, kiedy Izrael i poganie żyli w systemie plemiennym;
3. Narody – epoka królewska, kiedy Izrael i poganie żyli w systemie monarchicznym;
4. Ludy – epoka „oikumeniczna” (od greckiego *oikumenē*, czyli „zamieszkiwać”) po Nabuchodonozorze, kiedy Izrael i poganie żyli w ramach wieloetnicznych imperiów.

Kupowanie i sprzedawanie. Transakcje ekonomiczne symbolizują w Apokalipsie sferę liturgiczną, co wynika z 3,18 (por. 21,6). Kiedy czytamy, że ci, którzy odmówili przyjęcia Znaku Bestii, nie mogą kupować ani sprzedawać, oznacza to, że zostali oni wyłączeni z synagogi i Świątyni. „Kupcy ziemi” (18,3) to ci, którzy uczestniczą w kulcie sprawowanym w synagodze i Świątyni. (Warto przypomnieć o ludziach wymieniających pieniądze w Świątyni oraz często pojawiające się w Ewangeliach, Dziejach i Listach ostrzeżenia przed wyłączeniem z synagogi i Świątyni.)

Królowie. Królowie to oczywiście władcy nad królestwami. W odniesieniu do Bestii pogan królowie są władcami politycznymi, jednak w odniesieniu do Kraju Żydów „królowie ziemi” to przywódcy religijni (17,2.18; 18,3.8). Bóg dał Żydom królestwo i wezwał ich, aby służyli narodom. Liderzy tego królestwa to uczeni w Piśmie, faryzeusze i kapłani.

Innym symbolom przyjrzymy się podczas lektury Apokalipsy. Oczywiście, w tak krótkiej rozprawie nie będzie miejsca, by omówić je wszystkie. Zainteresowanych odsyłam do dwóch innych moich opracowań: *Behind the Scenes: Orientation in the Book of Revelation and The Revelation of Jesus in Revelation 1:12b–16 and its Relation to the Structure of the Book of Revelation.*

7. Jezus – miara doskonała (1,9-20)

Apokalipsa informuje, że czas wypełnienia zawartych w niej przepowiedni jest bliski (1,3; 22,10). Cała „ziemia” zobaczy (zrozumie, dostrzeże) Jezusa „nadchodzącego z obłokami” (1,7). „Nadejście z obłokami” nigdy nie oznacza zstąpienia na Ziemię, lecz raczej wstąpienie do Nieba (por. Dn 7,13). Apokalipsa więc stwierdza, że Jezus zainaugurował swoje Królestwo wraz ze swym wniebowstąpieniem.

Jan pisze, że w Dzień Pański ogarnął go Duch (1,10). Sfera Ducha to sfera uwielbienia – każdego tygodnia w Dniu Pańskim Duch gromadzi wiernych przed obliczem Boga. Wszystkie wydarzenia opisane w Apokalipsie mają miejsce w trakcie nabożeństwa lub są jego elementami. Najpierw przychodzi powołanie na zgromadzenie (rozdz. 1), potem badanie grzechów (rozdz. 2-3), ogłoszenie nadejścia Królestwa i przebaczenia grzechów (rozdz. 4-5), czytanie Pisma (Księga i Trąby), nauczanie oparte o czytanie Pisma (10,8-11), komunie sakramentalna (Czasze i Uczta Weselna) oraz wezwanie, by iść w świat i nieść Ewangelię (Rzeka opisana w rozdz. 22 oraz wspólne słowa Ducha i Oblubienicy, 22,17).

Apokalipsa mówi zatem o walce liturgicznej. Za zdarzeniami opisanymi w księdze kryją się modlitwy i wierna służba świętych. To samo można powiedzieć o każdym nabożeństwie Kościoła.

Wywyższenie Jezusa Chrystusa

Jezus pojawia się po raz pierwszy w 1,12-20. Przedstawiony jest jako Miara, według której zostaną ocenione kościoły, a także Babilon i Bestia. Opisany jest przy pomocy siedmiu cech (1,14-16), które tworzą chiasm. Każda z tych cech zostanie użyta w ocenie siedmiu kościołów, a wszystkie razem tworzą plan całej księgi:

Głowa – rozdz. 1, Jezus;

Oczy – rozdz. 2-3, ocena kościołów;

Stopy – rozdz. 4-5, kto może zbliżyć się do Tronu;

Głos – rozdz. 6-7, Księga;

Ręka – rozdz. 8-15, podtrzymanie Kościoła w czasie ucisku;

Usta – rozdz. 16-19, sąd nad wrogami (19,15);

Oblicze – rozdz. 20-22, wywyższenie Kościoła.

8. Przestrogi dla siedmiu kościołów (2-3)

Symbole użyte dla opisanego siedmiu kościołów zapożyczone są z siedmiu epok historii Starego Stworzenia:

- 2,7 – Eden,
- 2,10 – Józef,
- 2,14 – Pustynia,
- 2,20 – Królestwo,
- 3,2 – Sąd i wygnanie,
- 3,7 – Odnowienie,
- 3,6 – Odstępstwo w czasach Jezusa.

Czytając listy do siedmiu kościołów, możesz zastanawiać się, do którego z nich twój kościół jest najbardziej podobny. W znalezieniu odpowiedzi na to pytanie pomocne okaże się przypomnienie charakterystyki tych siedmiu okresów.

Ponadto, listy do siedmiu kościołów zapowiadają to, co znajdziemy w dalszej części Apokalipsy. Wrogami siedmiu kościołów są Nikolaici (dosł. „pogromcy ludzi”, tzw. Judaizujący), czyli fałszywi apostołowie opisani w liście do kościoła w Efezie (2,6). W liście do kościoła w Smyrnie mowa jest o odstępczych Żydach, którzy później pojawiają się w rozdziałach 6-12. Następnie czytamy w liście do Pergamonu o Balaaku i i Balaamie (dosł. „pożeracz ludzi”), którzy odpowiadają Bestii i Fałszywemu Prorokowi z rozdziału 13. Nierząd-

nica Jezabel (rozdz. 17) pojawia się w liście do Tiatyry. O sądzie nad Jerozolimą (rozdz. 18) czytamy w liście do kościoła w Sardes. List do Filadelfii opisuje zwycięską Armię Świętych (rozdz. 19). W końcu, przed Laodyceą stoi wybór, czy wejść do Nowej Jerozolimy (3,20).

Siedem listów zaaranżowano chiastycznie. Efez i Laodycea stały się opieszale. Smyrna i Filadelfia są wierne, lecz o ile kościół w Smyrnie jest mały i prześladowany, o tyle kościół w Filadelfii jest skuteczny i wpływowy, co znaczy, że wierność Ewangelii nie oznacza automatycznie prześladowania lub powodzenia. Trzy środkowe kościoły mają pewną cechę wspólną, która występuje w różnym natężeniu. Pergamon ma w swoich kręgach kilku złych ludzi, których musi się pozbyć. W Tiatyrze źli i dobrzy są w równowadze, a dla oczyszczenia kościoła trzeba stoczyć otwartą wojnę. W Sardes źli górują nad dobrymi. Przesłanie jest jasne – jeśli Pergamon nie rozwiąże szybko swoich problemów, to stanie się jak Tiatyra, a jeśli nawet wtedy pozostanie bierny, to skończy jak Sardes.

Ogólne przesłanie dla siedmiu kościołów jest następujące: Musicie pozbyć się niektórych ludzi ze swojego grona! Innymi słowy, dyscyplina jest niezbędna dla zdrowego rozwoju kościołów. Albo zajmą się nią pasterze kościołów, albo sam Chrystus, co wcale nie będzie przyjemniejszą opcją.

Następnie Jezus pokazuje kościołom, jak wygląda sąd w Jego wykonaniu. Jest to sąd opisany w Księdze zapieczętowanej siedmioma Pieczęciami i jest to list do ósmego kościoła – Babilonu.

9. Wniebowstąpienie Jezusa (4-5)

W czwartym i piątym rozdziale Apokalipsy po raz pierwszy widzimy Boga Ojca zasiadającego na Tronie. Otacza Go szmaragdowa tęcza, a szmaragd jest kamieniem plemienia Lewiego. Jednak funkcję Lewitów pełni w tej wizji 24 archaniołów – niebiański model 24 grup Lewitów i kapłanów pełniących służbę w Świątyni (1Krn 24-25). Bliżej Tronu znajduje się czterech cherubów przewodzących niebieskiej liturgii.

W 4,10 dowiadujemy się, że 24 archaniołów pada na twarz i oddaje Bogu cześć, składając przed Nim swoje korony. Jest to zapowiedź tego, co wydarzy się później, jako że w dalszej części Apokalipsy czytamy o 24 kolejnych działaniach archaniołów. Każdy z nich po kolei podchodzi do Tronu, składa koronę symbolizującą władzę nad Starym Stworzeniem, a następnie dokonuje ostatniego aktu sądu przeciwko Staremu Stworzeniu. W końcu wszystkie korony archaniołów przechodzą w ręce świętych, którzy wstępują do Nieba, by zająć miejsce archaniołów i współrządzić z Chrystusem (20,4).

Pierwszy archanioł podchodzi, trzymając zapieczętowaną Księgę. To Księga Królestwa, która do tej pory pozostawała zamknięta. Całe stworzenie lamentuje, że Królestwo jeszcze nie nastąpiło, ponieważ nie pojawił się jeszcze Adam godny

wziąć Księgę i rządzić według niej. Wtedy zjawia się Jezus pod postacią zabitego Baranka, który – ponieważ zapłacił za nasze grzechy – okazuje się godny wziąć Księgę. Przyjmuje ją, a wtedy całe stworzenie wybucha radością. Do tej pory stworzenie śpiewało *a capella*, teraz jego śpiewom towarzyszy muzyka instrumentalna.

Księga to długi zwój. Jej treści strzeże siedem woskowych Pieczęci. Są podstawy, by twierdzić, że na każdej Pieczęci widnieje obraz przedstawiający rzeczy, które powstrzymały nastanie Królestwa. Jezus złamie Pieczęcie, a tym samym władzę Starego Stworzenia. Następnie przy pomocy Trąb ogłosi, co napisano w Księdze, a potem urzeczywistni to przy pomocy Czasz sądu. Zatem pozostała treść Apokalipsy aż do 22,5 przedstawia treść Księgi, czyli ósmego listu, który ostrzega siedem kościołów, co je spotka, jeśli nie posłuchają tego, co Jezus napisał do każdego z nich w siedmiu listach.

24 archaniołowie:

- A. Jeden potężny anioł (5,2),
- B. Siedmiu aniołów z Trąbami (rozdz. 8-11),
- C. Czterech aniołów-dowódców (9,14-15 oraz 7,1-2),
- C'. Czterech aniołów sądu (14,8.9.15 oraz rozdz. 17 i 19),
- B'. Siedmiu aniołów z Czaszami (rozdz. 15-16),
- A'. Jeden potężny anioł (18,21).

Do aniołów czasami zaliczamy także:

- a. anioła prorockiego (1,1; 17,1.7; 21,9; 22,6.8.16),
- b. anioła wody (16,5),
- c. anioła słońca (19,17).

10. Inauguracja Królestwa (6,1-8,5)

Niektórzy komentatorzy twierdzą, że Pieczęcie, Trąby i Czasze dotyczą tych samych wydarzeń. Tak jednak nie jest. Pieczęcie otwierają Księgę. Trąby ogłaszają treść Księgi. Czasze zaś wskazują na spełnienie jej treści. W kontekście historycznym Pieczęcie dotyczą samych początków Królestwa w roku 30. Trąby dotyczą wydarzeń między Pięćdziesiątnicą a rokiem 70. Czasze dotyczą wydarzeń roku 70. Oczywiście, Królestwo charakteryzuje się tymi samymi cechami na całej przestrzeni historii, przez co dostrzegamy wiele podobieństw między Pieczęciami, Trąbami oraz Czaszami. Jednak jeśli uznamy, że wszystkie trzy dotyczą tych samych czasów i wydarzeń, wtedy zaburzymy jasny układ Apokalipsy, który jest linearny, a nie cykliczny.

Przyjrzyjmy się najpierw Pieczęciom, pamiętając o tym, że złamanie Pieczęci oznacza inaugurację Królestwa.

Pierwsze cztery Pieczęcie uwalniają cztery Konie i czterech Jeźdźców wezwanych przez czterech cherubów:

1. Lew wzywa Konia Białego oznaczającego zwycięski marsz Ewangelii,
2. Wół wzywa Konia Czerwonego oznaczającego konflikt,
3. Człowiek wzywa Konia Czarnego oznaczającego moc sakramentów,

4. Orzeł wzywa Konia Zielonego oznaczającego Sąd Ostateczny.

Cztery Konie to Kościół, a czterej Jeźdźcy to Jezus. Wynika to z Księgi Zachariasza 2,6 i 6,1-5, gdzie widzimy, że Konie to Kościół kierowany przez Jezusa. Maść Koni zapożyczona jest od kamieni oznaczających plemiona Izraela.

Kolejność, w jakiej pojawiają się Konie, wskazuje na zwycięski pochód Ewangelii. Najpierw pojawia się Słowo Boże głoszące, że Jezus jest Królem. Biały to kolor Naftalego, czyli plemienia symbolizującego Oblubienicę. Po nim pojawia się Koń Czerwony, czyli konflikt. Czerwony to kolor Judy, czyli plemienia prowadzącego Izrael do boju. Nie jest to obraz walki politycznej, lecz walki, o której mówił Jezus, w której matka zwraca się przeciwko córce, a brat przeciwko bratu. Jest to konflikt ujawniający się w każdym społeczeństwie, do którego dociera Ewangelia. Tego konfliktu doświadczyli w szczególności chrześcijanie w czasach, o których mówi Apokalipsa.

Koń Czarny zdaje się przynosić głód, nie jest to jednak zwykły głód spowodowany kryzysem ekonomicznym lub klęską żywiołową. Wszystkie trzy rodzaje jedzenia, o których mowa w tym fragmencie, występują w Biblii w powiązaniu z posiłkami sakramentalnymi: ziarno, wino i oliwa (Jk 5,14). Chleb jest posiłkiem alfa spożywanym o poranku; wino jest posiłkiem omega spożywanym po pracy. Chleb jest posiłkiem kapłańskim, zaś wino – królewskim. Chleb wskazuje na Stare Stworzenie, kiedy ludzie byli kapłanami, lecz jeszcze nie w pełni królami (ponieważ Jezus jeszcze nie wstąpił do Nieba). Wino z kolei wskazuje na Nowe Stworzenie, kiedy królujemy razem z Chrystusem. Mojżesz dał nam mannę,

lecz Jezus zamienił wodę w wino. Koń Czarny obrazuje powolne umieranie starego porządku rzeczy, podczas gdy dary nowego porządku są bezpiecznie zachowane (por. 7,3).

Czarny to kolor Józefa – prawdziwego piekarza i podcaższego (Rdz 40; 41,48; 44,2.5). Dokładniej rzecz ujmując, kamieniem Józefa był onyks – kamień w biało-czarne pasy symbolizujące chleb i wino. Trzeci Koń jest czarny, ponieważ jest nowym winem/Kościółem.

Koń Zielony (czasami zwany bladym lub siwym) jest Koniem plemienia Lewiego, do którego obowiązków należała ochrona Przybytku i Świątyni. Lewicy uzbrojeni w oszczepy mieli zabić każdego, kto próbował zbliżyć się do ołtarza w niewłaściwy sposób. Sądzę, że ten Koń oznacza wybuch konfliktu fizycznego pomiędzy tymi, którzy trwali przy starym porządku, a tymi, którzy stanęli po stronie nowego porządku. Pierwszy taki konflikt miał miejsce w drugiej połowie lat sześćdziesiątych pierwszego wieku, lecz powtarza się zawsze wtedy, gdy Ewangelia dociera do nowego narodu.

Tę samą sekwencję wydarzeń widzimy zawsze, kiedy Ewangelia dociera do kolejnych narodów aż do powtórnego przyjścia Jezusa u końca historii. Nie spotykaliśmy jej przed rokiem 30, dopóki nie usunięto Pieczęci powstrzymujących nastanie Królestwa.

Po złamaniu piątej Pieczęci widzimy świętych pod ołtarzem. To ołtarz kadzidlany symbolizujący drabinę łączącą sklepienie niebieskie z Niebem Najwyższym. Miejsce Święte w Przybytku i Świątyni reprezentuje sklepienie niebieskie (firmament), zaś Miejsce Najświętsze to Niebo Najwyższe, z kolei ołtarz kadzidlany stoi zaraz „poniżej” Nieba Najwyższego. W kategoriach symbolicznych było to miejsce, do którego po

śmierci udawali się święci Starego Stworzenia. Ponieważ Jezus jeszcze nie wstąpił do Nieba Najwyższego, dlatego oni też nie mieli do niego dostępu. Oczekiwali na „łonie Abrahama”, w „Raju”, aż do wniebowstąpienia Jezusa.

Po złamaniu piątej Pieczęci droga do Nieba Najwyższego jest dla nich otwarta, więc oczekują, że wkrótce wraz z Jezusem znajdą się u Tronu Boga. Jednak zamiast tego słyszą, że muszą jeszcze poczekać. Nie wstąpią do Nieba Najwyższego, dopóki nie dopełni się liczba męczenników – ostatnie żniwo Starego Stworzenia. Ostatnia grupa świadków/męczenników zostanie zapieczętowana i oddzielona w rozdziale 7, a ich męczeństwo opisane jest w rozdziale 14. Wtedy wraz z wszystkimi świętymi Starego Stworzenia zostaną pomśczeni przez zniszczenie Babilonu, co opisują rozdziały 17 i 18. Później wszyscy wstąpią do Nieba Najwyższego i staną przed Tronem u boku Jezusa w rozdziale 20 (por. Hbr 11,40).

Złamanie szóstej Pieczęci oznacza uwolnienie sądu nad Starym Stworzeniem, które zaczyna się rozpadać: ziemia się trzęsie, gwiazdy spadają, na księżycu pojawia się krew męczenników, a ludzie uciekają przed gniewem Baranka. Jednak zaraz po rozpoczęciu sądu zostaje on wstrzymany. Zanim dokona się sąd, coś jeszcze musi się wydarzyć. Dalsza część sądu rozpocznie się w rozdziale 16, a w międzyczasie narody Starego Stworzenia otrzymają jeszcze jedną szansę na nawrócenie i zbawienie.

Rozdział 7 wyjaśnia dalej, dlaczego sąd został zatrzymany. Czterej archaniołowie wychodzą, by zapieczętować pewną grupę ludzi, umieszczając znak na ich czołach (Rdz 3,19; Wj 28,36; Ez 9,4). Grupa ta obejmuje symboliczną liczbę 144 ty-

sięcy nawróconych Żydów, po 12 tysięcy z każdego plemienia za wyjątkiem odstępczych Danitów (Sdz 17-18). Ci wierni Żydzi staną się celem śmiertelnych prześladowań ze strony Obrzezania w rozdziale 14.

Trzecia wizja w tej sekcji sześciu Pieczęci ukazuje wielki tłum pobożnych pogan, którzy zostaną zamęczeni na śmierć podczas Wielkiego Ucisku w drugiej połowie lat sześćdziesiątych. To chrześcijanie zabici przez Nerona i jego przedstawicieli w Imperium Rzymskim, czyli Bestii. Widzimy ich przed Tronem Boga, ponieważ właśnie tam się udadzą po śmierci (14,13).

Bóg wyprowadził z Egiptu wielki tłum Hebrajczyków oraz pogan. Podobny Exodus ma miejsce przy przejściu od Starego do Nowego Stworzenia. Apokalipsa opowiada o czterdziestu latach spędzonych na „pustyni” w latach 30-70.

Po złamaniu siódmej Pieczęci na pół godziny zamiera w Niebie wszelki śpiew aż do końca prześladowań świętych (rozdz. 15). Zamiast śpiewu słyszymy Trąby. W kategoriach liturgicznych można powiedzieć, że śpiew zamiera po to, by wierni wysłuchali kazania.

Złamanie siódmej Pieczęci oznacza też posłanie Ducha Świętego. Ogień, o którym mowa (8,5), nie jest obrazem gniewu jako takiego. Nawiązuje raczej do języków ognia, które pojawiły się przy zstąpieniu Ducha (Dz 2; por. Dn 7,10; Apk 4,5). Duch zostaje wylany przez „innego anioła”. To nie jeden z 24 aniołów, lecz ich Dowódca, Anioł Pański, Syn Boży.

Po otwarciu Księgi czas na kazanie.

11. Trąby (8,6-11,18)

W tej części Apokalipsy czytamy o kolejnych siedmiu spośród 24 archaniołów. Każdy z nich ma coś do powiedzenia, każdy dmie w Trąbę. Mamy tu do czynienia z ostrzeżeniami, jako że w każdym przypadku zniszczenie dotyczy tylko jednej trzeciej danej rzeczy. Widzimy tu coś podobnego do plag egipskich zapowiadających ostateczne zniszczenie pierworodnych i armii Egiptu.

Pierwsza Trąba skierowana jest przeciwko lądowi, czyli Obrzezaniu.

Druga Trąba skierowana jest przeciwko morzu, czyli poganom.

Trzecia Trąba skierowana jest przeciwko źródłom wody, czyli Świątyni (Rdz 2,10-14; Ez 47). Gorzka woda to fałszywa doktryna płynąca z zepsutej Świątyni. Jest przeciwieństwem wody umieszczonej tam przez Boga w kadzi oczyszczenia. Znajdujemy tu również pierwsze z siedmiu imion szatana występujących w Apokalipsie – Piołun, czyli roślina trująca. Szatan zajmuje miejsce w Świątyni, ponieważ Obrzezanie odrzuciło Jezusa. Razem z szatanem w Świątyni zasiada arcykapłan, Człowiek Grzechu (2Tes 2), Bestia Lądowa i Fałszywy Prorok.

Czwarta Trąba skierowana jest przeciwko Słońcu, Księżycowi i gwiazdom. Warto zwrócić uwagę na to, że czwarta Trąba wyraźnie koresponduje z czwartym dniem stworzenia, dzięki czemu możemy powiązać resztę Trąb z pozostałymi dniami stworzenia. Ciała niebieskie symbolizują władców (Rdz 1,4-18). Obecnie Królem jest Jezus, a wszyscy inni władcy muszą paść u Jego stóp.

Ostatnie trzy Trąby są skierowane przeciwko lądowi, czyli Obrzezaniu. Dotyczą czasów opisanych w Dziejach Apostolskich, kiedy Rzymianie wciąż chronili Kościół przed atakami Obrzezania.

Piąta Trąba uwalnia szatana i jego armie demonów z Otchłani, czyli z czeluści piekła. Głosząc zbawienie z uczynków Prawa, dręczą ludzi (Obrzezanie) przez pięć miesięcy (okres dzielący Pięćdziesiątnicę od Święta Trąb). Jednak fałszywa doktryna nie ma wpływu na wybranych, którzy wiedzą, że są usprawiedliwieni z łaski przez wiarę. Szatan otrzymuje dwa dodatkowe imiona: Abaddon i Apollyon.

Trąba szósta, podobnie jak szósta Pieczęć, zawiera trzy wizje. Każda z nich ukazuje Kościół. Armia składająca się z 200 milionów aniołów jedzie na koniach Kościoła do walki z wrogami.

Należy jednak dodać, że wizje te nie opisują walki Rzymian z Żydami w latach sześćdziesiątych, lecz walkę duchową Kościoła ze światem.

Wizja druga ukazuje Jana jako część tej Armii Świętych. Dane jest mu głosić z Książeczki będącej częścią Księgi. Otrzymuje ją z rąk Potężnego Anioła, czyli Jezusa. Książeczka mówi o siedmiu Gromach. Jan ma zamiar o nich napisać, ale głos z Nieba mówi mu, by tego nie czynił. Zamiast tego, wydarzenia

związane z siedmioma Gromami zostaną opisane przez Wielki Głos z Nieba w dalszej części Apokalipsy.

Wizja trzecia mówi o Dwóch Świadcach reprezentujących 144 tysiące wiernych głoszących Słowo Boże Żydom. Dwaj Świadcowie są światłem Ducha rozjaśniającym mroki świata (por. Zach 4). Są jak Mojżesz i Eliasz (11,5-6). Podobnie jak dwaj aniołowie świadczyli przeciwko Sodomie, a Mojżesz i Aaron przeciwko Egipcjowi, tak teraz ci dwaj świadczą przeciwko Żydom, którzy odrzucili Jezusa. Dzięki mocy ich świadectwa Bestia, która wyszła z Otchłani (9,1-11), na jakiś czas musi do niej wrócić, lecz później znów z niej wyjdzie i zabije Dwóch Świadców.

„A zwłoki ich [leżeć] będą na placu wielkiego miasta, które duchowo zwie się: Sodoma i Egipt, gdzie także ukrzyżowano ich Pana” (11,8). Jest to druga aluzja do Babilonu (pierwsza w 2,20). Czym jest Babilon? Babilon to miasto-wieża chcące stać się fałszywym centrum religijnym sięgającym Nieba (Rdz 11). Jest nierządnicą, fałszywą oblubienicą i fałszywą córką. Nie może więc być to Rzym ani żadne inne miasto symbolizujące władzę świecką. Jest to raczej fałszywy kościół. W Apokalipsie Babilonem jest Jerozolima oraz Obrzezanie, czyli macki odstępczej Jerozolimy oplatające Imperium Rzymskie. Podobnie jak pierwszy Babilon także ten jest miastem z wieżą „sięgającą Nieba”, czyli Świątynią.

Obrzezanie raduje się ze śmierci Dwóch Świadców. Wymienia się prezentami, jak czynili to Żydzi po śmierci swych wrogów w Księdze Estery 9,19. Jednak wielu pogan, widząc śmierć Dwóch Świadców, nawraca się do Jezusa (11,13).

Zabicie Dwóch Świadców koresponduje z rzezią na 144 tysiącach opisaną w rozdziale czternastym Apokalipsy. Jak

wkrótce zobaczymy, rozdziały 12-15 stanowią „postludium” dla Trąb i opisują te same wydarzenia jednak z innej perspektywy.

Przy dźwięku Trąby siódmej całe stworzenie chwali Boga, ponieważ Królestwo Jezusa w końcu zostało objawione i będzie trwać na wieki. Ostatnie wydarzenia Starego Stworzenia odchodzą do przeszłości. Potrzeba jeszcze tylko, by Czasze Gniewu dokończyły dzieła sądu.

12. Wydarzenia okresu Trąb (11,19-15,4)

Siedem Trąb rozlega się w czasie między zesłaniem Ducha Świętego a sądem ostatecznym nad Starym Stworzeniem. Postludium dla Trąb (rozd. 12-15) przedstawia wydarzenia tego okresu w sposób symboliczny, ukazując duchową rzeczywistość i konflikty stojące za wydarzeniami opisanymi w Dziejach Apostolskich i Listach.

Na wstępie widzimy wcielenie i wniebowstąpienie Jezusa, Potomka Kobiety. Szatan próbuje zapobiec przyjściu Jezusa na świat na wiele sposobów: pobudzając Kaina do zabicia Abla, próbując zniszczyć Izrael w Egipcie oraz dynastię Dawida przy pomocy Atalii, a także przez Heroda nastającego na Dzieciątka Jezus. Szatan jednak ponosi klęskę, a Jezus wstępuje do Nieba, skąd jako Archanioł Michał wyrzuca szatana. (W tej części Apokalipsy znajdujemy ostatnie cztery imiona szatana: Smok, Wąż, Diabeł, Szatan.) Szatan zostaje wyrzucony na ziemię (ląd), gdzie znalazł sobie miejsce w Świątyni jako Piołun – jednak tylko na krótki czas.

Od razu przystępuje do prześladowania Kobiety, Oblubienicy Chrystusa. Mówią o tym Dzieje Apostolskie 3-7, a kulminacją jest ukamienowanie Szczepana. Kobieta ucieka na pustynię, co opisuje ósmy rozdział Dziejów (ucieczka świętych z Jerozolimy). Po kilku względnie spokojnych latach (Dz

9,31) Piołun wylewa swe trujące wody, czyli fałszywe nauczanie Judaizujących, w celu zepsucia Kobiety. Bóg jednak powołuje Pawła, aby pokonał szatana i Judaizujących. W międzyczasie ziemia (łąd, czyli Obrzezanie) nasycy się fałszywą doktryną Piołunu.

Szatan stosuje podwójną taktykę: prześladowania i zepsucie. Obie jednak zawodzą. Postanawia więc prześladować tym razem nieżydowskich chrześcijan, czyli „resztę jej potomstwa”. Stoi na brzegu morza i przywołuje Bestię Morską.

Jest to Bestia, o której mowa w Księdze Daniela 7. Bóg pierwotnie powołał Bestię (Bestie) Morską jako strażnika Jego ludu – są to czterej ziemscy cherubowie. Mowa o czterech Bestiach z siedmioma Głowami, które w ostatecznym rozrachunku były jedną Bestią. Za każdym razem, kiedy Bestia zwracał się przeciwko ludowi Bożemu, Bóg niszczy ją i zastępuje inną Bestią. Nabuchodonozor spoglądał łaskawie na Żydów, lecz kiedy Baltazar zaczął kpić z Boga, Bóg usunął go z tronu i zastąpił Cyrusem. Kiedy Persowie przestali chronić Żydów, Bóg sprowadził Aleksandra itd.

Bestia 1, Głowa 1: Babilon

Bestia 2, Głowa 2: Persja

Bestia 3, Głowa 3: Aleksander Macedoński

Bestia 3, Głowa 4: Grecki Egipt (król Południa, Dn 11)

Bestia 3, Głowa 5: Grecka Syria (król Północy, Dn 11)

Bestia 3, Głowa 6: Hellenistyczny Rzym

Bestia 4, Głowa 7: Imperium Rzymskie

Należy pamiętać, że Rzym był w gruncie rzeczy greckim miastem-państwem. Jego językiem była greka. Jednak kolejni cesarze zniszczyli ten pierwotny porządek rzeczy i zastąpili nowym. W czasach opisywanych przez Dzieje Apostolskie mamy do czynienia z Rzymem hellenistycznym, który chroni Kościół. Dojście Nerona do władzy oznaczało wielkie zmiany dla Rzymu. Miasto spłonęło w roku 64, a Neron obwinął za to chrześcijan. To był koniec starego Rzymu i nastanie nowego – siódmej Głowy, czwartej Bestii. Mówi o tym trzynasty rozdział Apokalipsy. Jest to śmiertelna rana, z której Rzym jednak się podniósł – uśmiercenie szóstej Głowy i nastanie siódmej.

Tym sposobem Bestia mająca chronić lud Boży po raz ostatni zwraca się przeciwko niemu i atakuje pobożnych pogan (13,7). W międzyczasie Obrzezanie zaczyna czcić Bestię. Pewnie gdyby w tamtych czasach zapytać jakiegokolwiek Żyda, czy czci cesarza, to zdecydowanie i z oburzeniem by zaprzeczył. Kiedy jednak mieli jasny wybór, wtedy bez wahania odpowiedzieli: „Poza Cezarem nie mamy króla”. W głębi serca odrzucili Jezusa i czcili władzę i moc, co w praktyce oznaczało kult cesarza. Pragnęli królestwa politycznego, a nie etyczno-duchowego. Chcieli zastąpić Imperium Rzymskie Imperium Żydowskim. (Pamiętajmy, czytając Apokalipsę 13, że „ziemia” oznacza „ląd”, czyli Obrzezanie). Apokalipsa ukazuje duchową rzeczywistość kryjącą się za wydarzeniami historycznymi – w rzeczywistości Obrzezanie czciło cesarza i to mimo, że jednocześnie nienawidziło go.

Tekst mówi też o Bestii Lądowej. To najwyraźniej Bestia żydowska, bo wychodząca z ziemi (lądu), nazwana też Fałszywym Prorokiem (oraz Człowiekiem Grzechu w 2 Tes 2). Ma

dwa rogi i naśladuje Bestię Morską. Rogi to dynastia Herodów oraz arcykapłani. Herodowie byli semickimi (z ludu Edomitów) klientami Rzymu w Palestynie, którzy według własnego uznania ustanawiali arcykapłanów.

W Apokalipsie 13,14 czytamy, że Fałszywy Prorok (Bestia Morska) sprowadza z Nieba ogień na Ziemię, co przypomina wydarzenia na Górze Karmel w czasach Eliasza oraz ogień zstępujący na ołtarz podczas poświęcenia Przybytku i Świątyni (Kpł 9,24; 2Krn 7,1). Mamy tu do czynienia z fałszywą Pięćdziesiątnicą (por. 8,5; w czasie prawdziwej Pięćdziesiątnicy języki ognia poświadczają, że oto Jezus powołał do życia nową Świątynię, czyli Kościół).

O jakim wydarzeniu mówi Apokalipsa 13,14? Sądzę, że chodzi o ukończenie Świątyni Heroda, czyli fałszywej Świątyni, która stała się domem dla Piołunu zamiast dla Obłoku Chwały prawdziwego Boga. Świątynię ukończono w roku 64, czyli tym samym, w którym spłonął Rzym. Ukończenie Świątyni upewniło Obrzezanie, że Bóg stoi po ich stronie, a tym samym zachęciło do rebelii przeciwko Rzymowi, co skończyło się zniszczeniem Świątyni. Co więcej, ukończenie Świątyni pobudziło Obrzezanie do prześladowań chrześcijan na skalę dotąd niespotykaną. Teraz upewnili się w przekonaniu, że chrześcijanie to zepsuci apóstaci, których należy ukarać śmiercią zgodnie z przykazaniem Księgi Powtórzonego Prawa 13. Ukończenie Świątyni doprowadziło do wybuchu entuzjazmu religijnego, którego ofiarami padli chrześcijanie, których Apokalipsa nazywa 144 tysiącami zapieczętowanych świętych.

Fałszywy Prorok czyni posąg dla Bestii Morskiej i zarządza, że ci, którzy nie czczą posągu, mają zostać zabici. Kult posągu

opisany jest jako kupowanie i sprzedawanie i wymaga posiadania znaku Bestii na ręce i na czole. Posągami Bestii jest ukończona Świątynia Heroda. Jak prawdziwa Świątynia jest symbolem Królestwa Boga zamieszkującego w niej, tak i fałszywa Świątynia stanowi symbol królestwa Piołunu, który w niej mieszka.

Warto zauważyć, że ten fałszywy kult nazwany jest kultem posągu. Prawdziwy kult związany jest w Apokalipsie z Księżką i z Książeczką oraz z wiernością Słowu Bożemu i świadectwu Jezusa Chrystusa. Fałszywy kult posługuje się obrazami. Historia Kościoła pokazuje, że kult przy pomocy obrazów i posągów jest stałą pokusą, mimo że w wyraźny sposób łamie Drugie Przykazanie.

W końcu przechodzimy do numeru Bestii. Apokalipsa nazywa go numerem człowieka lub ludzkim numerem. Jak zwykle „człowiek” oznacza „Żyda”. Jest to numer żydowski. Zacerpnięty jest z 1. Księgi Królewskiej 10,14, gdzie znajdujemy początek dziejów upadku Salomona. Księga Powtórzonego Prawa 14 zakazywała królowi pomnażania złota, kobiet i koni. Salomon jednak gromadził to wszystko. W Apokalipsie religijni przywódcy żydowscy nazwani są „królami ziemi”. Odstępstwo arcykapłana i pozostałych liderów religijnych Izraela powiązane jest tym sposobem z odstępstwem Salomona. Jak Salomon stracił swe królestwo, kiedy północne plemiona zbuntowały się po jego śmierci, tak Bestia Lądowa utraci swoje królestwo po zniszczeniu Jerozolimy.

Powtarzam – liczba 666 nie ma żadnego związku z Neronem. Jest liczbą żydowską i odnosi się do przywódców religijnych, fałszywych Salomonów. Bestia Morska jest fałszywym Bo-

giem Ojcem, zaś Fałszywy Prorok jest fałszywym Bogiem Synem. Jak Syn jest Słowem i Numerem Ojca, tak Bestia Lądowa jest imieniem i numerem Bestii Morskiej. Bestia Morska jest pogańska, zaś jej numer jest żydowski.

W końcu, warto pamiętać, że w Biblii trzema największymi wrogami ludu Bożego są: odstępcza (Rdz 3), bratobójca (Rdz 4) i obca uwodzicielka (Rdz 6). Tymi trzema stają się żydowscy odstępczy przywódcy religijni, edomiccy mordercy (potomkowie Ezawa, brata Jakuba) i poganie. Jezus został osądzony przez żydowski Sanhedryn, przez Heroda (Edomitę) oraz przez Piłata (Rzymianina). Także Paweł był sądzony przez wszystkie te trzy grupy. Wspominam o tym, bo często umyka naszej uwadze fakt, że proroctwa biblijne dotyczą także Herodów. Bestia Morska to wrogowie spośród pogan. Bestia Lądowa to przede wszystkim wrogowie spośród popleczników dynastii Herodów. Posąg Bestii to wrogowie żydowscy.

Rozdział 14 Apokalipsy opisuje wielką rzeź zarządzaną przez Bestię Lądową. W pierwszym wersecie czytamy, że 144 tysiące świętych jest na ziemi z Jezusem na Górze Syjon, jednak 15,2 mówi, że wszyscy oni są już w Niebie. W międzyczasie odbyła się ich rzeź. 144 tysiące świętych to pierwociny Nowego Stworzenia (14,4). Ich męczeńska śmierć kończy żniwo Starego Stworzenia.

W tym rozdziale pojawia się sześciu aniołów. Czterej pochodzą z grupy 24 archaniołów, zaś dwaj to Anioł Pański, czyli „inny Anioł”:

1. Jezus jako Anioł, 14,6,
2. Archanioł, 14,8,
3. Archanioł, 14,9,
4. Jezus jako Człowiek, 14,14,
5. Archanioł, 14,15,
6. Archanioł, 14,17,
7. Jezus jako Anioł, 14,18 (8,1-5).

Najpierw Jezus głosi Ewangelię, Dobrą Nowinę, Żydom i poganom. Dobrą Nowiną jest to, że nastąpiła godzina sądu. Rozpocznie się on od Wielkiego Ucisku, czyli rzeź świętych. Później nadejdzie zniszczenie Babilonu, a zakończy się zniszczeniem Bestii i Fałszywego Proroka.

Przy czym, Wielki Ucisk nie jest cierpieniem znośnym przez Żydów w związku z oblężeniem i zniszczeniem Jerozolimy, ale jest cierpieniem i męczeństwem świętych z rąk Obrzezania i pogan.

Podążający za Jezusem archanioł zwiastuje, że Babilon upadł, przez co nasila się sąd dopiero co ogłoszony przez Jezusa.

Inny archanioł ogłasza, że ci, którzy porzucili Kościół i poszli na kompromis ze zdeprawowaną Świątynią, zostaną wrzuceni do piekła. Przy czym, piekło znajduje się tuż przed Tronem Boga. Grzesznicy najbardziej ze wszystkiego nienawidzą Boga, więc największą karą dla nich będzie znoszenie wiecznej Jego obecności. Werset 12 stwierdza, że przestroga ta ma pomóc wiernym w wytrwaniu w czasie Ucisku. Cierpienie sprawi, że będą kuszeni, by przejść na stronę Obrzezania, lecz wizja kary przewidzianej dla odstępców pomoże im wytrwać do końca.

Werset 13 mówi, że ci, którzy umierają w Panu, od tej pory dostąpią błogosławieństwa. To znaczy, że już nie będą musieli czekać na łonie Abrahama na otwarcie dla nich Nieba. Ich ostateczne męczeństwo otworzy bramy Nieba dla wszystkich świętych, jak widzimy to w 15,2.

W centrum chiazmu utworzonego przez sześciu aniołów w rozdziale 14 widzimy Syna Człowieczego gotowego do żniw. Podchodzi do niego archanioł i wzywa Go, by rozpoczął zbiór ziarna, co też czyni przy pomocy sierpa.

Wtedy pojawia się inny archanioł, by zebrać winne grona. Jezus, Inny Anioł (8,1-5), wzywa go, by to uczynił i zaczyna się zbiór.

Chleb i wino są symbolami ciała i krwi Chrystusa, lecz odnoszą się nie tylko do samej osoby Jezusa, ale także do Jego Ciała, którym jest Kościół. Jezus razem z Kościołem nazywany jest w teologii *Totus Christus*, czyli Całym Chrystusem. Zbiór zboża i wina jest zebraniem Armii Sakramentalnej – ostateczną rzezią męczenników.

Niektórzy twierdzą, że w wizji winobrania ukazany jest sąd nad nikczemnikami, ponieważ czytamy, że grona wrzucone zostały do „tłoczni Bożego gniewu”. Słowa te jednak nie znaczą, że to gniew Boży tłoczy jagody, lecz że wino wyprodukowane z nich niesie w sobie gniew Boga. Wynika to z kolejnych wersetów, mówiących o tym, że krew z jagód całkowicie pokrywa cały kraj. W Biblii krew zawsze woła o pomstę. Podobnie jest w tym przypadku. I rzeczywiście zaraz potem gniew zostaje wylany z Czasz na ziemię. Krew jest krwią świętych pomszczoną przez gniew Boga (Rdz 4,10; Wj 1,22; 7,20; 12,23; Lb 35,9-34; Pwt 21,1-9).

Czytamy, że grona zostały podeptane poza miastem, co jest kolejną wskazówką, że chodzi o krew świętych, którzy dołączyli do męki Jezusa, jaka dokonana się poza miastem (Hbr 13,11-14).

Ta ostatnia zbrodnia przypieczętowanie los Babilonu.

W Apokalipsie 6,6 czytaliśmy o niedostatku chleba, któremu towarzyszył dostatek wina, co wskazywało na umieranie Starego Stworzenia i zachowanie Nowego. Można by więc wnioskować, że zbiór zboża oznacza sąd nad odstępczym Obrzezaniem, zaś zbiór winnych gron – męczeństwo świętych. Jednak taka interpretacja odwracałaby kolejność wydarzeń, o których mówi Apokalipsa – najpierw męczeństwo świętych, a następnie sąd nad Nierządnicą i Bestią. Stąd należy stwierdzić, że w tej wizji zarówno zboże, jak i grona reprezentują Kościół.

Apokalipsa 15,1 mówi o kolejnym wielkim znaku (12,1.3), a mianowicie o siedmiu archaniołach z siedmioma plagami. Są to plagi, które spadają na ziemię w odpowiedzi na rzeź świętych. W międzyczasie święci przeszli z łona Abrahama do Nieba Najwyższego i stoją na brzegu Szklanego Morza u bramy niebieskiego sanktuarium, wielbiąc Boga. Jest to morze wyniesione ponad sklepienie niebieskie, o którym czytamy w Księdze Rodzaju 1,6-8 (por. Wj 24,10, Ez 1,22, Apk 4,6). Jednak święci nadal nie wstąpili do sanktuarium.

13. Czasze Sądu Ostatecznego (15,5-16,21)

Sekcja opisująca Czasze rozpoczyna się w 15,5. Znow wi-
dzimy siedmiu archaniołów. Z rąk czterech cherubów otrzy-
mują Czasze z pełnią gniewu Bożego. Wtedy chwała Pana
wypełnia Pałac niebieski i nikt nie może do niego wejść. W
tym czasie 24 archaniołowie już nie zajmują swych tronów.
Ostatni z nich pojawia się na scenie w 18,21, lecz wtedy nie
zasiada już na tronie. Najpewniej opuścił go razem z sied-
mioma aniołami z Czaszami.

Podobnie jak Trąby, cztery pierwsze Czasze skierowane są
przeciwko Obrzezaniu, poganom, Świątyni i władcom. Sąd
skupia się na Obrzezaniu, jako że zawartość Czasz wylana
jest na ziemię (16,1), jednak sąd nad Babilonem jest jedno-
cześnie sądem nad całym Starym Stworzeniem, ponieważ
Babilon był jego źródłem i centrum.

Podobnie jak Trąby, siedem Czasz ukazuje siedem cech tego
sądu, podczas gdy postludium (rozd. 17-22; 17,1; 21,9) opi-
suje wydarzenia historyczne w formie symbolicznej.

Pierwsza Czasza skierowana jest przeciwko „ludziom”, czyli
odstępczym Żydom i Judaizującym czczącym cesarza i wła-
dzę polityczną zamiast poddać się Jezusowi Królowi.

Druga Czasza skierowana jest przeciwko morzu, które zostaje całkowicie zniszczone. Oznacza to zagładę świata pogan. Paganie istnieją tylko w kontraście do wybranego ludu kapłańskiego (Hebrajczyków/Izraelitów/Żydów). Kościół jest nowym narodem wybranym, ludem kapłańskim. Wraz z usunięciem starego ludu kapłańskiego w roku 70 określanie innych narodów mianem „pogan” przestało mieć uzasadnienie. Choć w kategoriach rasowych i kulturowych wciąż możemy mówić o Żydach, Grekach i Rzymianach, to jednak narody te nie pełnią tej samej roli, co w Starym Stworzeniu. Imperium Rzymskie przestało być Bestią Strażnikiem ludu Bożego, zaś Żydzi przestali być szczególnym narodem kapłańskim. Po roku 70 ludzie dzielą się na wiernych i niewiernych.

Trzecia Czasza skierowana jest przeciwko Świątyni i jej trującym wodom. Gdyby to uszło naszej uwadze, to 16,6 przypomina, że każda fala sądu przychodzi jako pomsta Boga za krzywdy uczynione świętym, jako kara za każdego męczennika, począwszy od Abła, a skończywszy na 144 tysiącach (Mt 23,35). Święci pod ołtarzem, którzy najpierw pytali: „Jak długo Panie?” (6,10), teraz mówią: „Amen!” (16,7).

Czwarta Czasza skierowana jest przeciwko władcom i rządzącym. Słońce nie znika z nieboskłonu, lecz za to staje się ogromne i przytłaczające. Despotyczne władze są karą Bożą. W tym kontekście chodzi o Rzym, który coraz bardziej doskwiera Żydom. Oni („ludzie”) jednak mimo wszystko nie zwracają się do Boga.

Piąta Czasza zwraca się przeciwko Bestii. Myślę, że chodzi o chaotyczne czasy ostatnich lat rządów Nerona oraz o tzw. „rok trzech cesarzy” (lata 68-69). Przy czym warto zwrócić uwagę na to, że w tym przypadku bluźniercami nie są „ludzie”, lecz „oni”, czyli poganie.

Szósta Czasza prowadzi nas do Bitwy pod Har-Magedon. W języku hebrajskim „Har” oznacza „górze”, zaś „Maged” – „święteczne zgromadzenie”. To znaczy, że Bitwa pod Górą Zgromadzenia Świętecznego jest bitwą pod Górą Synaj oraz pod Górą Syjon, czyli Kościołem. Sama bitwa opisana jest w rozdziale 19, gdzie w czasie Wesela Baranka toczy się walka, w wyniku której zniszczona zostaje Bestia. W tym kontekście warto pamiętać o walce z Amalekitami u stóp Góry Synaj (Wj 17).

Dwie armie stają naprzeciw siebie. Pierwsza jest armią królów ze wschodu słońca. Jest to Armia Świętych, której dowódcą jest Anioł Wschodzącego Słońca, czyli Jezus Chrystus (7,2). Armia ta może wejść do Ziemi Świętej dzięki temu, że Eufrat wysechł.

Druga armia to Armia Trzech Ropuch. Trzy Ropuchy podszywają się pod Ducha Świętego i pochodzą od: fałszywego Boga (Smok), fałszywego Ojca (Bestia Morska) i fałszywego Syna (Fałszywy Prorok). Gromadzą przywódców rzymskiego świata do wspólnej walki przeciwko Kościołowi. Więcej na ten temat znajdziemy w rozdziale 17 Apokalipsy. Szatan doprowadził do wspólnego wystąpienia Rzymu i Obrzezania przeciwko Królestwu Bożemu, lecz wypadki potoczyły się tak, że Rzym zamiast tego zniszczył Jerozolimę (17,3.7.14.16). Wtedy w Bitwie pod Górą Zgromadzenia Świętecznego Jezus wraz ze swoim ludem pokonał Bestię (19,19).

W końcu wylana zostaje siódma Czasza, a wtedy wydarzenia opisane w 6,12-17, lecz zatrzymane na 40 lat, mogą znaleźć swe dopełnienie. Sąd się dokonał. Zarówno Babilon, jak i domena pogan upadają, a na scenie pozostaje tylko Miasto Boże. Znow jednak chciałbym przypomnieć, że Apokalipsa

Wywyższenie Jezusa Chrystusa

opisuje rzeczywistość duchową, kryjącą się za wydarzeniami historycznymi. Miasta Człowieka wciąż pokrywają Ziemię, a władza spoczywa w rękach ludzi nikczemnych. Imperium Rzymskie nie przestało istnieć w roku 70. Jednak imperia ludzkie wspierane przez szatana utraciły swą duchową siłę.

14. Sąd nad Babilonem (17-18)

Choć Babilon symbolizuje przede wszystkim Jerozolimę, to jednak posiada szersze znaczenie. Będąc centrum życia ludu kapłańskiego Starego Stworzenia, Babilon-Jerozolima obejmuje całą Ziemię Świętą oraz wszystkie kraje zamieszkane przez Obrzezanie. Nierządnicą Babilon zasiada nad wieloma wodami (17,1.15). Jednocześnie zasiada na Bestii – symbolu strażnika ludu Bożego, który przeszedł na stronę szatana. Oba te symbole stanowią fałszywy tron Boga, ponieważ zarówno Bestia, jak i Fałszywy Prorok oraz Babilon chcą grać rolę Boga. Z tego też powodu w końcu wszystkie te trzy siły zwrócą się przeciwko sobie. Bóg zasiada nad wodami (Rdz 1,2; Ps 29,3.10). Bóg siedzi też ponad niebieskimi strażnikami, czyli cherubami (por. Arka Przymierza oraz Ez 1).

Nierządnicą przebywa na pustyni. Ostatnio, kiedy widzieliśmy Kobietę-Kościół, także była na pustyni (12,14) atakowana przez Judaizujących i ich doktryny. Fakt, że Nierządnicą ukazana jest w miejscu przebywania Kościoła, sugeruje, że jest symbolem nie tylko odstępczych Żydów, ale także Judaizujących, czyli fałszywego Kościoła. Nierządnicą reprezentuje więc Obrzezanie jako całość. Judaizujących można przyrównać do Izraelitów, którzy po wyjściu z Egiptu wzgardzili zbawieniem i umarli na pustyni w przeciwieństwie do wiernych, którzy weszli do Ziemi Obiecanej, jak to czyni Obłubienica w Apokalipsie.

Arcykapłan nosił na głowie diadem z napisem „Poświęcony Jahwe”. Nierządnicą jest fałszywym arcykapłanem i nosi na czole napis: „Wielki Babilon. Macierz Nierządnic i Obrzydliwości Ziemi”. Odstępcza Oblubienica twierdzi, że jest Bogiem.

Nierządnicą jest pijana krwią świętych. Wcześniej krew świętych została wylana na ziemię i wołała o pomstę do Boga. Teraz widzimy, że apostości wypili tę krew, która będąc pewnego rodzaju anty-sakramentem, sprowadza sąd na ich wnętrzości (Lb 5,11-31).

Bestia, na której siedzi Nierządnicą, stanowi połączenie Czerwonego Smoka (szatana) oraz Bestii Morskiej (Rzymu, który wspiera Nierządnicę przez swoich przedstawicieli, czyli dynastię Herodów). Większa władza spoczywa oczywiście w rękach Smoka, czyli Bestii z Otchłani (9,1.2.11). Bestia z Otchłani pojawiła się na scenie, kiedy Obrzezanie walczyło z Kościołem (9,10.11 i 12,15). Potem zniknęła na jakiś czas wskutek kontraktacji Pawła i apostołów (11,7; 13,15-17). Końców końców Bestia Morska i Fałszywy Prorok zostaną zniszczeni (19,20), a później klęskę poniesie sam szatan (20,10).

To pozwala nam ustalić datę powstania Apokalipsy. Została napisana przed atakiem Nerona (rok 64) oraz przed ukończeniem Świątyni w Jerozolimie. Z drugiej strony, Apokalipsa powstała po pokonaniu Judaizujących przez Pawła, co miało miejsce w czasach, o których mówią ostatnie rozdziały Dziejów Apostolskich (lata 60-62). Przy czym, zwycięstwo nad Judaizującymi było rozstrzygające, lecz nie kompletne, jako że również po nim kościoły musiały borykać się z „fałszywymi apostołami” i „Balaamitami” (pożeraczami ludzi) oraz „Nikolaitami” (pogromcami ludzi), jak czytamy o tym w listach do siedmiu kościołów (Apk 2-3).

Więcej symboli znajdujemy w 17,9. Siedem głów to także siedem wzgórz, czyli królestwa Bestii, na których zasiada Nierządnicza. (Nie jest to siedem wzgórz, na których zbudowano Rzym, ani siedem wzgórz w Jerozolimie.) Wzgórza/głowy pojawiają się po kolei jako królowie. Pięciu upadło (Babilon, Persja, Aleksander, Grecki Egipt i Syria). Jeden trwa (Rzym hellenistyczny, wciąż chroniący Kościół). Jeden wkrótce nastanie (opętany Rzym imperialny, począwszy od roku 64).

Siódma głowa jest także ósmą głową. Wyjaśnienie tego znajdujemy w Księdze Daniela 7. Mały Róg jest głową znajdującą się na siódmej głowie. Wrywa trzy spośród dziesięciu rogów, którymi jest dziesięciu cesarzy rzymskich. Są nimi Herodowie, czyli reprezentanci Rzymu w Palestynie cieszący się pełnym poparciem trzech cesarzy, którymi byli:

Oktawian August stał za Herodem Wielkim, który próbował zabić Jezusa;

Tyberiusz stał za Herodem Antypasem, który zabił Jana i Jezusa;

Klaudiusz stał za Herodem Agryppą, który zabił Jakuba.

Dziesięć rogów to dziesięciu królów. Wszystkie znajdują się na siódmej głowie, ponieważ Rzym imperialny dochodził do władzy na przestrzeni całego stulecia, aż w końcu zajął miejsce Rzymu hellenistycznego w roku 64. W każdym razie, nowa Bestia-Głowa rosła w siłę na długo, zanim pokonała starą Bestię-Głowę. Oto cesarze, o których mowa:

Wywyższenie Jezusa Chrystusa

Juliusz Cezar	dynastia julijsko-klaudyjska
Oktawian August	
Tyberiusz	
Kaligula	
Klaudiusz	
Neron	
Galba	rok trzech cesarzy
Oton	
Witeliusz	
Wespazjan	nagroda za ukaranie Jerozolimy

Wespazjan zasiadł na tronie w roku 69, zaś Bestia Morska przestała istnieć w roku 70, co oznaczało, że ponieważ nie było już Jerozolimy, której Rzym miał bronić, przestał on występować w roli Bestii-Strażnika.

(Więcej na temat Księgi Daniela w: James B. Jordan, *The Handwriting on the Wall: A Commentary on the Book of Daniel*).

Dziesięć rogów reprezentujących wspólnie Bestię Imperialną zwraca się przeciwko Nierządnicy. Wcześniej Rzym wspierał Żydów poprzez udzielenie im szczególnych przywilejów w imperium. Z tego powodu Rzym pierwotnie chronił również Kościół, ponieważ uważał go za żydowską sektę. Kiedy jednak Żydzi zbuntowali się przeciwko Rzymowi (po fałszywej Pięćdziesiątnicy w roku 64), wtedy Rzym obrócił się przeciwko nim.

Rozdział 18 opisuje radość i lament po zniszczeniu Jerozolimy-Babilonu. Lud Boży otrzymuje nakaz opuszczenia miasta (por. Mt 24,15-22). Wtedy wypowiedziane zostaje trzykrotne Biada.

Pierwsze Biada skierowane jest przeciwko królom ziemi, czyli przywódcom religijnym Izraela.

Drugie Biada zwraca się przeciwko kupcom ziemi, czyli zwykłym wyznawcom. Towary wymienione na tym miejscu odpowiadają towarom zebranych do budowy Przybytku i Świątyni (Wj 25,4-7; 1Krn 28-29). Kupowanie i sprzedawanie, o których mowa, symbolizują kult (por. 13,17).

Trzecie Biada dotyczy pogan wspierających Żydów. Chodzi o pogan, którzy nawrócili się na judaizm, lecz odrzucili Królestwo Chrystusa. Przedstawieni są jako „sternicy, żeglarze przybrzeżni, marynarze i pracujący na morzu” (18,17), co przypomina cztery kategorie, przy pomocy których Apokalipsa nazywa pogan.

W końcu, święci zostają wezwani do radowania się zapowiedzią zniszczenia Babilonu.

W wersecie 21 ostatni spośród 24 archaniołów rzuca kamień do wody, co zapowiada rozproszenie Żydów między narodami. Ostatni werset rozdziału wyjaśnia, że to wszystko będzie pomstą Oblubieńca na wrogach Oblubienicy.

15. Bitwa pod Har-Magedon (19)

Rozdział 19 opisuje radość świętych, którzy w końcu znajdują się w Niebie razem z Ojcem. Nadszedł czas Wielkiego Święta Historii. Rozpoczęło się ono już wcześniej, w dniu Pięćdziesiątnicy, lecz nabrało rozmachu po tym, jak Izmael został wyrzucony z domu Abrahama. W czasie, kiedy trwa Wesele Baranka, rozgrywa się Bitwa pod Górą (*Har*) Zgromadzenia Świętecznego (*Maged*). Kościół podąża za wywyższonym Jezusem i zwycięsko idzie przez historię, podbijając kolejne narody. Najpierw Ewangelia dotarła do Żydów, lecz teraz zmierza ku wszystkim ludom. Orężem Kościoła jest miecz wychodzący z ust Chrystusa, czyli Dobra Nowina o Królestwie Bożym.

Resztki królów ziemi, którzy przetrwali zniszczenie Babilonu, zostają usunięte razem z Bestią Morską i Fałszywym Prorokiem (Herodowie i arcykapłani).

16. Milenium (20)

Po tych wydarzeniach, w roku 70, nastąpiło Tysiącletnie Królestwo. Badania nad chronologią biblijną wskazują na to, że od czasu zbudowania Świątyni Salomona do roku 70 po Chrystusie minęło tysiąc lat. To było pierwsze Milenium – zapowiedź Wielkiego Milenium. Dosłowne Tysiąclecie zapowiada Tysiąclecie metaforyczne. Nowa epoka nazwana jest Tysiącleciem ze względu na tysiąc lat pierwszego królestwa. (Warto zauważyć, że w podobny sposób działa liczba 666 – odstępstwo Salomona było zapowiedzią Wielkiego Odstępstwa u końca pierwszego tysiąclecia).

Pierwsze Tysiąclecie można podzielić na następujące okresy:

403 lata od budowy Świątyni do wygnania,

70 lat na wygnaniu w Babilonie,

490 lat od Cyrusa do 3½ roku po Ukrzyżowaniu,

37 lat do roku 70 po Chrystusie.

(W takim układzie 70 tygodni, o których mówi Księga Daniela, traktuję dosłownie.)

Na początku Milenium szatan zostaje wrzucony do Otchłani. Nie znaczy to, że szatan nie może absolutnie nic robić. Nie może jednak zwodzić narodów i blokować ich dostęp do

Królestwa. Nie może robić tego, o czym mowa w 13,1. Nie jest w stanie zwodzić wszystkie narody całkowicie i jednocześnie.

W międzyczasie wywyższeni święci udają się do Pałacu Świątyni Boga i zasiadają na tronach opuszczonych przez archaniołów. Od tej pory królują z Chrystusem (20,4a). Będą królować nie tylko przez tysiąc lat, lecz przez całą wieczność.

W tym samym czasie (20,4b-6) Kościół na Ziemi doświadcza zmartwychwstania. W pewnym sensie, nasze osobiste zbawienie jest pierwszym zmartwychwstaniem, ponieważ jest przejściem ze śmierci do życia. Podobnie chrzest uważa się za pierwsze zmartwychwstanie. Jednak w Apokalipsie 20 pierwszym zmartwychwstaniem jest odrodzenie Oblubienicy (Kościół) po roku 70. (Por. Ez 37, gdzie także jest mowa o zmartwychwstaniu w kontekście odrodzenia całego Izraela.)

Pozostali zmarli nie powstaną aż do Sądu Ostatecznego. Ze względu na to, o czym czytamy w 14,13, uważam, że chrześcijanie po śmierci udają się do Nieba, by królować razem z Chrystusem i świętymi zasiadającymi na tronach. Zatem pozostałymi zmarłymi są ludzie, którzy umarli w swoich grzechach i buncie – otrzymają swe ciała z powrotem w Dniu Ostatecznym po to tylko, by zostać wrzuconymi do Jeziora Ognistego.

Werset 7 mówi, że Milenium rozpoczęte 40 lat po wniebowstąpieniu Jezusa nie będzie trwać cały czas aż do Jego drugiego przyjścia. Na krótki czas po końcu Milenium szatan zostanie wypuszczony z Otchłani. Jeszcze raz zwiedzie narody, Goga i Magoga (księcia i lud; Ez 38-39), do ataku na Kościół.

Ten ostatni atak zostanie przerwany przez ogień z Nieba oraz Sąd Ostateczny.

Jak widzieliśmy, kiedy Bóg wstępuje do Świątyni, nikt inny nie może w niej przebywać. Podczas Sądu Ostatecznego Bóg napelni swoją chwałą Niebo i Ziemię i dlatego ludzie źli i zepsuci rzucą się do ucieczki. Wtedy wszyscy ludzie zostaną osądzeni i wynagrodzeni lub ukarani odpowiednio do swojej wiary lub bezbożności.

Kiedy szatan zostanie uwolniony z Otchłani, będzie mógł zwodzić wszystkie narody na czterech stronach świata (20,8). Najwyraźniej szatan może zwodzić poszczególne narody, kiedy Bóg uważa to za słuszne. Niemcy Hitlerowskie i Rosja Sowiecka są przykładami narodów, które mimo chrześcijańskiego dziedzictwa uległy pokusom szatana. Jednak szatan nie będzie mógł zwodzić wszystkich narodów naraz, póki nie nastanie koniec.

17. Nowa Jerozolima (21,1-22,5)

Ostatnia wizja (rozdz. 21-22) przedstawia Nowe Niebo i Nową Ziemię oraz Nową Jerozolimę. Ponieważ wizja ta pojawia się po opisie Sądu Ostatecznego, jesteśmy skłonni do tego, by uważać ją za obraz rzeczy po Sądzie Ostatecznym. Myślę, że fragment 21,1-8 właśnie o tym mówi. Jednak Nowa Jerozolima istnieje już w czasach Milenium, na co wskazują jej otwarte bramy, przez które wchodzi ludzie nawróceni, a Duch i Oblubienica wciąż zaangażowani są w dzieło ewangelizacji (21,24; 22,17).

Niebo i Ziemia są nowe nie z powodu jakiejś fizycznej przemiany, lecz z powodu nowych rządów nad nimi. Nowe Niebo i Nowa Ziemia pojawiają się wraz z wniebowstąpieniem Jezusa, ponieważ od tej pory to Człowiek zasiada na niebieskim tronie, zaś w dniu Pięćdziesiątnicy Duch został w pełni posłany na Ziemię. Ponadto szatan został wyrzucony z Nieba.

To były jednak tylko początki nowej rzeczywistości. Pełnia Nowego Nieba nastąpiła wraz z wstąpieniem świętych na trony w Niebie, zaś pełnia Nowej Ziemi nastanie, kiedy szatan zostanie z niej usunięty.

Mamy też do czynienia z postępującą manifestacją Nowego Nieba i Nowej Ziemi w historii, aż w końcu zniknie morze znajdujące się w Niebie. Pojawiło się ono drugiego dnia

stworzenia jako tymczasowa bariera między Niebem a Ziemią. Po Sądzie Ostatecznym zostanie usunięte (21,1), a jego miejsce zajmie Nowa Jerozolima.

Jak zauważyliśmy, Oblubienica została ukształtowana w czasie Bitwy pod Górą Zgromadzenia Świątecznego (19,7-9). Otrzymała białe, odświętne szaty. Teraz czytamy, że Nowa Jerozolima została przygotowana jako Oblubienica dla Oblubieńca (21,2) – otrzymała pełne chwały, kolorowe szaty, które założyła na szaty białe.

Co to znaczy? Czy Kościół nie został w pełni uformowany w dniu zesłania Ducha Świętego? Nie. Kościół został wtedy wstępnie uformowany, lecz kolejne 40 lat były czasem nadawania mu kształtu przez apostołów i proroków Nowego Przymierza. Między innymi, Kościół potrzebował kompletnej Biblii. Po drugie, należało połączyć Żydów i pobożnych pogan w jedno Ciało. Proces ten nie był prosty i wymagał czasu, jak świadczą o tym listy Pawła. Po zakończeniu tego procesu Kościół mógł dołączyć do swego Pana poza bramami Jerozolimy, gdzie został wystawiony na prześladowania i męczeństwo (14,20). Dopiero wtedy Oblubienica została w pełni ukształtowana i przygotowana. Zakończył się okres, kiedy Ewangelia była zwiastowana najpierw Żydom, a dopiero potem poganom. Ukrzyżowany i zmartwychwstały Jezus otrzymał umęczoną, lecz później wzbudzoną z martwych Oblubienicę.

W końcu Oblubienica jest gotowa i może rozpocząć się Weese Baranka. Weese trwa aż do końca historii, kiedy Oblubienica i Oblubieniec zostaną w pełni połączeni więzią małżeńską.

Jednak począwszy od 21,9 widzimy, że tekst opisuje pewne aspekty Nowej Jerozolimy, które wyraźnie nie pasują do pełni Królestwa, np. wciąż wchodzą do niej nowe narody. Pełnia Nowej Jerozolimy jest wciąż rzeczą przyszlą, lecz począwszy od Pięćdziesiątnicy Nowa Jerozolima już istnieje (por. Hbr 12,22; Gal 4,26). Nowa Jerozolima jest obrazem Kościoła po Pięćdziesiątnicy oraz narodów, dla których Kościół jest wychowawcą, a które stopniowo wchodzą do niej zgodnie z Wielkim Posłannictwem (21,24).

W Biblii Bóg zawsze buduje sanktuarium, wykorzystując łupy wzięte na wrogach ludu Bożego. Przybytek powstał z łupów wziętych na Egipcjanach, a Świątynia – z łupów wziętych na Filistynach. Wielka Świątynia Ezechiela (Ez 40-48) powstała z łupów wziętych podczas wojny przeciwko Gogowi i Magogowi (Ez 38-39; Księga Estery). Podobnie, Nowa Jerozolima powstała z łupów wziętych na Babilonie (Apk 18,12-13).

Pierwsze dwa sanktuaria były budowlami materialnymi: Przybytek Mojżesza i Świątynia Salomona. Pozostałe dwa są zbyt cudowne, by przybrać formę fizyczną: Świątynia Ezechiela i Nowa Jerozolima. Są Świątyniami-Miastami ukazującymi duchową rzeczywistość w sposób podobny do tego, jak ukazywały ją materialne sanktuaria we wcześniejszych czasach.

Nowa Jerozolima jest gigantyczną piramidą, symboliczną Świętą Górą, stojącą w miejscu zajmowanym wcześniej przez firmament, której szczyt sięga Tronu w Niebie. Chroni ją wysoki mur, a jej bram strzegą słudzy-posłannicy („aniołowie” ci to pasterze Kościoła, por. Apk 2-3). Fundamentem miasta jest dwanaście kamieni-apostołów, a Jezus Chrystus

jest Kamieniem Węgielnym. Kamienie te są kamieniami szlachetnymi symbolizującymi dwanaście plemion Izraela przemienionych w dwunastu apostołów. Bramy zrobione są z pereł symbolizujących morze pogan, jako że Kościół obejmuje zarówno Żydów, jak i pogan, czyniąc z nich jedno Ciało.

Miasto jest Świątynią, a Świątynia jest Miastem. Nie znaczy to, że zniknęło rozróżnienie między Kościołem a państwem, jednak Kościół jest mikrokosmosem tego wszystkiego, czym ma być państwo. Kościół nawraca i naucza narody zgodnie z Wielkim Posłannictwem.

Trujące wody Piołunu zniknęły, a zamiast nich spod Tronu Boga płynie strumień wody życia, czyli Duch Święty, który niesie nowe życie całemu światu.

W końcu, jak zmarli święci rządzą w Niebie, zasiadając na tronach archaniołów, podobnie żyjący święci panują na Ziemi, wychowując narody i prowadząc całe stworzenie ku dojrzałości (22,5).

18. Końcowe napomnienia (22,6-21)

To koniec wizji, jakie otrzymał Jan. Ma on oznajmić siedmiu kościołom, że wydarzenia opisane w Apokalipsie wydarzą się wkrótce. Kościoły zostaną poddane próbie, jednak ostaną się, jeśli zawierzą Jezusowi, a wtedy podobnie jak On zostaną wywyższone przez Boga. Jeśli jednak nie dochowają wierności Jezusowi, wtedy sąd nad Babilonem i Bestią opisany w tej księdze spadnie również na nie. Kazanie kończy się błogosławieństwem (22,21).

Wywyższenie Jezusa Chrystusa